

Sveavägen 59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of The International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and
Intersex Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsl.se

RFSL Info & Media AB
+46 8 50 162 910
komut@rfsl.se
www.rfsl.se

Fax
+46 8 50 162 999

Webb
www.rfsl.se

REMISSYTTRANDE
2014-02-19

Justitiedepartementet

Särskilt ömmande omständigheter (Ds 2014:5)

RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter) har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Särskilt ömmande omständigheter* (Ds 2014:5). RFSL lämnar härmed följande synpunkter.

Sammanfattning

RFSL tillstyrker de lagändringar som föreslås i promemorian och välkomnar att barnrättsperspektivet därigenom stärks. RFSL menar dock att begreppet ”särskilt ömmande omständigheter” i 5 kap. 6 § UtL också bör göras tillämpligt på hbtq-flyktingar.

Synpunkter

Många ensamkommande barn, det vill säga personer under 18 år, som söker uppehållstillstånd i Sverige har upplevt förföljelse i sitt hemland på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Det hade varit önskvärt om den exemplifiering av innebörden av lagändringen som ges i promemorian hade varit tydligare och även omfattat situationer där personer förföljts på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Behovet av en utökad exemplifiering är särskilt angelägen när det gäller den föreslagna ändringen av 12 kap. 18 § UtL. Det är många ensamkommande barn som är präglade av hemlandets negativa syn på hbtq-personer (homosexuella, bisexuella, transpersoner och andra personer med queera uttryck och identiteter) och upplever starka skamkänslor inför den egna sexuella läggningen eller könsidentiteten. De vågar därför inte berätta om övergrepp de utsatts för av denna anledning. Av de ärenden RFSL känner till har Migrationsverket endast vid ett tillfälle under de senaste fem åren beviljat ny prövning enligt 12 kap. 18 § UtL, vilket visar på en mycket restriktiv tolkning av bestämmelsen. Ska den föreslagna förändrade tillämpningen av bestämmelsen få någon effekt för hbtq-personer som är under 18 år måste förarbetena på denna punkt vara tydliga och utförliga.

Promemorian anser att det inte finns behov av särskilda övergångsbestämmelser. RFSL vill dock lyfta problematiken med en asylsökande som fått avslag på sin ansökan enligt den tidigare lydelsen av UtlL och där det finns ett lagakraftvunnet avgörande. Om flyktingen i detta fall fortfarande befinner sig i Sverige och omständigheterna är sådana att den asylsökande uppfyller förutsättningarna att bli beviljad asyl enligt den nya lydelsen av UtlL borde flyktingen ha möjlighet att också i dessa fall begära en ny prövning av sin asylansökan. Detta bör klargöras antingen i en övergångsbestämmelse eller i särskilda motivuttalanden i förarbetena.

Promemorian behandlar endast situationen för barn i asylprocessen. Även om detta är en angelägen fråga vill RFSL på nytt framföra sin kritik mot brister i den rådande tillämpningen av utlänningslagen när det gäller hbtq-flyktingars asylskäl. Det finns, menar RFSL, fortfarande omfattande brister när det gäller prövningen av hbtq-flyktingars asylskäl. Besluten är inte sällan behäftade med allvarliga brister och rättsosäkerheten är mycket stor. En granskning av migrationsdomstolarnas prövning av ärenden avseende Uganda och Nigeria som RFSL utförde under 2013 visar på dessa brister. Trots att regeringen under sju år har lämnat uppdrag till Migrationsverket att förbättra hbtq-kompetensen hos personalen kan ingen genomgripande förbättring av asylprövningen för hbtq-flyktingar ännu konstateras. RFSL menar, mot bakgrund av detta, att det behövs en översyn av utlänningslagen för att kunna garantera hbtq-flyktingar en rättssäker asylprövning. Som ett första steg bör gällande bestämmelser ändras så att begreppet ”särskilt ömmande omständigheter” i 5 kap. 6 § UtlL. också görs tillämpligt på hbtq-flyktingar.

Ulrika Westerlund
Förbundsordförande RFSL

Stig-Åke Petersson
Asylhandläggare RFSL